שֶׁיִּטְעֹם הַבּוֹצֵעַ, ה[ה]וְאִם יֵשׁ לִפְנֵי כָּל אֶחָד (ח) לֶחֶם מִשְׁנֶה יְכוֹלִים לִטְעֹם אַף עַל פִּי שֶׁעַדַיִן לֹא טָעַם הוּא:

ד (ט) א[א]סְעוּדָה זוֹ וְשָׁל (ג) [ג] שַׁחֲרִית אִי אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹתָם בְּלֹא פַּת:

ערה דְּבָרִים הָאֲסוּרִים לַעֲשׂוֹת לְאוֹר הַנֵּר בְּשַׁבָּת. וּבוֹ י״ב סְעִיפִים:

א אֵין פּוֹלִין (פְּרוּשׁ, לְבַעֵר אֶת הַכִּנִּים מֵהַבְּגָדִים, תַּרְגּוּם 'בַּעֲרָתִי הַקֹּדֶשׁ' (דכריס כו יג) פַּלֵּתִי), (ט) (א) * וְאֵין קוֹרִין בְּסֵפֶר * לְאוֹר הַנֵּר, ב[ב]וַאֲפִלּוּ אֵינוֹ מוֹצִיא בְּפִיו, שָׁמָּא יָטֶה. * ג[ג]וַאֲפִלּוּ הוּא גָּבוֹהַּ עָשָׂר קוֹמוֹת שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לִגַּע אֵלָיו, שֶׁלֹּא חִלְּקוּ חֲכָמִים בַּדָּבָר. ד[ד]וּמֻתָּעַם זֶה יֵשׁ לָאֲסֹר אֲפִלּוּ הוּא (ג) [ב] (ב) בַּעֲשָׁשִׁית אוֹ קָנְבּוּעַ

ה רַבֵּנוּ יוֹנָה (ברכות לד: ד״ה אין המסובין) וְהָרֹא״ש שָׁם (פ״ז סי׳ טו) וּבְרֵישׁ פֶּרֶק עֲרָבֵי פְּסָחִים (סי׳ טז) וְהַתּוֹסָפוֹת שָׁם (ק״ו ד״ה הוה נחלן). ו הַתּוֹסָפוֹת (שם קא. ד״ה טעימו) וְהָרֹא״ש שָׁם (סי׳ ה) מַהַר״אֲבוּדְרַהַם ק״א (ע״א).

א שַׁבָּת י״א (ע״א). ב בֵּית יוֹסֵף (ד״ה והרב יכול) מֵהָא דְּהַנְּהוּת אֲשֵׁרִי (פ״א סי׳ לא). ג שָׁם י״ב (ע״ב). ד טור בְּשֵׁם רַבִּי פְּרַץ וְסַמ״ק (מצוה רפב).

בַּאֵר הַיטֵב

ד (ג) שַׁחֲרִית. וְיָכוֹל לְקַיֵּם שֵׁלֹשׁ סְעֻדּוֹת בְּיוֹם הַשַּׁבָּת, דְּהַיְינוּ אִם יֵשׁ קְצָת אֹנֶס יָכוֹל לִדְחוֹת הַסְּעֻדָּה שֶׁל לֵיל שַׁבָּת עַד לְמָחָר וּבְלֵבַד שֶׁיְּקַדֵּשׁ הַיּוֹם וְצָרִיךְ לִשְׁתּוֹת יַיִן אַחַר הַקִּדּוּשׁ כְּמוֹ שֶׁכָּתַב סִימָן רע״ג סָעִיף ה׳. מִגֵּן אַבְרָהָם (סק״ב) עַיֵּן שָׁם, וְעַיֵּן סִימָן רצ״א סָעִיף א׳:

א (ט) וְאֵין קוֹרִין. וְהוּא הַדִּין שֶׁאֵין בּוֹדְקִין הַצִּיצִית. מַטַּה מֹשֶׁה (סי׳ תמג) רַשַׁ״ל:

(ג) בַּעֲשָׁשִׁית. וְאִם הִיא סְגוּרָה בְּמַפְתֵּחַ מֻתָּר וְכֵן עֹשֶׂה מֹהֲרַא״שׁ וּמַהֲרַ״ם וְתַלְמִידֵיהֶם לוֹ שֶׁיְּזַהֵר שֶׁלֹּא יִתְּנֵנוּ לוֹ בְּיוֹם הַשַּׁבָּת, יֵשׁ קְצָת מָקוֹם לְהָקֵל. וּבְמַחֲזִיק בְּרָכָה (סק״א) כָּתַב שֶׁיֵּשׁ לְהַחְמִיר גַּם בָּזֶה:

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

ד [ג] שַׁחֲרִית. עַיֵּן בְּאֵר הַיטֵב. וְעַיֵּן בְּגִנַּת וְרָדִים כְּלָל ג׳ סִימָן י״א שֶׁאֵין לִלְמֹד מִמַּעֲשֶׂה לוֹמַר דְּשַׁבָּת קוֹבַעַ, וּדְלָא כְּמַהֲרַ״י חַאגִיז (עץ החיים מעשרות פ״ד מ״ב). וְעַיֵּן בְּבִרְכֵּי יוֹסֵף (סי׳ רצא סק״ב) וּמַחֲזִיק בְּרָכָה בְּסִימָן רמ״ב (אות ה), וְכֵן (אות א) בְּשֵׁם זֶרַע אֶמֶת (ח״א סי׳ כח), שֶׁלְּחָמִים הַגְּלוּשִׁים בְּמֵי בֵּיצִים יֵשׁ נוֹהֲגִים לִבְצֹעַ עֲלֵיהֶם בְּשַׁבָּת, כֵּיוָן שֶׁקּוֹבְעִים עֲלֵיהֶם וּמְבָרְכִין בִּרְכַּת הַמָּזוֹן, לֶחֶם הוּא וּמְבָרְכִין הַמּוֹצִיא. וְעַיֵּן סִימָן קס״ח (ס״ק לז) בְּדִין גְּלוּשׁ בְּמֵי בֵּיצִים דִּבְלֹאו הָכִי אֵינָא דְּעוֹת דְּמָרְנָן הַמּוֹצִיא. וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן רע״ג (ס״ה):

א [ב] בַּעֲשָׁשִׁית. עַיֵּן בְּאֵר הַיטֵב (סק״ב). וְעַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה בְּאֹם נָתַן הַמַּפְתֵּחַ לְאַחֵר, וְאָמַר

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

(ח) לֶחֶם מִשְׁנֶה. רְצוֹנוֹ לוֹמַר וְאָז אַף עַל פִּי שֶׁהוּא מוֹצִיאָם בִּבְרָכָתוֹ יְכוֹלִים לִטְעֹם קֹדֶם לוֹ, אֲבָל אִם אֵין לִפְנֵי כָּל אֶחָד לֶחֶם מִשְׁנֶה (ו) אַף עַל פִּי שֶׁכָּל אֶחָד כְּכָרוֹ שֶׁיֹּאכַל מִמֶּנּוּ הוּא לִפָּנָיו, כֻּלָּם צְרִיכִים לִסְמֹךְ עַל הַבּוֹצֵעַ שֶׁיֵּשׁ לִפָּנָיו לֶחֶם מִשְׁנֶה וְאֵינָם רַשָּׁאִים לִטְעֹם קֹדֶם לוֹ: ד (ט) סְעוּדָה זוֹ וְכוּ׳. רְצוֹנוֹ לוֹמַר אֲפִלּוּ לְדַעַת הַמְּקִלִּין לְקַמָּן בְּסִימָן רצ״א סָעִיף ה׳ לְעִנְיַן סְעוּדָה שְׁלִישִׁית שֶׁאֵין צָרִיךְ לַעֲשׂוֹתָהּ דַּוְקָא בְּפַת, (ו) בְּאֵלּוּ שְׁתֵּי סְעוּדוֹת מוֹדוּ כֻּלֵּי עָלְמָא, דְּהֵם עִקַּר כְּבוֹד הַשַּׁבָּת. (ח) [ב]אִם יֵשׁ לוֹ אֹנֶס שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לְקַיֵּם סְעוּדַת עַרְבִית, יִדְחֶה הַסְּעוּדָה עַד לְמָחָר שֶׁיֹּאכַל שֵׁלֹשׁ סְעוּדוֹת בַּיּוֹם, וּבְלֵבַד שֶׁיְּקַדֵּשׁ בַּלַּיְלָה וְיֹאכַל מִיָּד אַחַר הַקִּדּוּשׁ כַּדַּיִת מַחֲמַשֶׁת הַמִּינִים אוֹ שִׁשְּׁתָּה רְבִיעִית יַיִן, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּסִימָן רע״ג (ס״ה):

א (א) וְאֵין קוֹרִין וְכוּ׳. וְהוּא הַדִּין (ט) שֶׁאֵין בּוֹדְקִין הַצִּיצִית וְכָל כְּהַאי גַּוְנָא דָּבָר הַצָּרִיךְ עִיּוּן, שָׁמָּא יַטֶּה הַנֵּר לְהָבִיא הַשֶּׁמֶן לְפִי הַפְּתִילָה כְּדֵי שֶׁיִּדְלַק יָפֶה: (ב) בַּעֲשָׁשִׁית. וְאִם הִיא סְגוּרָה בְּמַפְתֵּחַ (ג) יֵשׁ לְאִסְתַּפּוּקֵי מִנַּיהּ וְלֹא אָתֵי לְהַטּוֹת. וַאֲפִלּוּ אִם נַנִּיחַ וְנֹאמַר דְּנָרוֹת שֶׁלָּנוּ כֵּיוָן שֶׁהֵם סְתוּמִים וְאֵין רֵיחַ נִכָּר שֶׁהֵם כְּמוֹ שֶׁהֵם עַכְשָׁיו, מִכָּל מָקוֹם עֲדַיִן יוֹתֵר מִפֵּר שֶׁל נֵפְט וְחֶלֶב שֶׁבְּזִמָּנָם שֶׁהָיָה הַלַּאמְפּ״ס מִלְמַעְלָה פְּתוּחַ לְרִוָּחָה וְרֵיחוֹ נוֹדֵף לְמֵרָחוֹק, עַל כָּל פָּנִים הֲלֹא נֶפֶשׁ נְהוֹרִיהּ, וְטַעַם זֶה לְחוּד מוֹעִיל דְּלֹא יָבֹא לְהַטּוֹת מִדְּמֻשְׁמַע בְּבֵית יוֹסֵף (ד״ה הלכן), וְגַם הֲלֹא הוּא דָּבָר מָאוּס מַעֲצְמוֹ וְלֹא אָתֵי לְאִסְתַּפּוּקֵי מִנַּיהּ. אֲבָל אַחַר כָּךְ רָאִיתִי שֶׁאֵין כְּדַאי לִסְמֹךְ עַל זֶה. חֲדָא דְּפֶסֶק הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ לְקַמָּן בְּסָעִיף י״ב כִּדְעַת הָרַמְבַּ״ם (פ״ה הט״ז), דַּאֲפִלּוּ בִּנְפָטְ אָסוּר בְּדָבָר שֶׁצָּרִיךְ עִיּוּן רַב. דְּחִישִׁינַן שֶׁמָּא יָשָׁה, וּקְרִיאָה לִפְנֵי הַנֵּר הֲלֹא נֶחְשָׁב לְכֵלִי עַלְמָא לְדָבָר שֶׁצָּרִיךְ עִיּוּן הַרְבֵּה. וַאֲפִלּוּ לִדְעַת שְׁאָרֵי הָרִאשׁוֹנִים הַמְקִלִּין שָׁם בָּזֶה, הֲלֹא כָּתַב הָרַמְבַּ״ן (שם) שָׁם בְּהָדְיָא בְּחִדּוּשָׁיו דְּדַוְקָא לְעִנְיַן בְּדִיקַת הַכּוֹסוֹת הַקְּלוּי לִפְנֵי הַנֵּפָט, מִשּׁוּם נְקִיּוּת, וְלֹא לְעִנְיַן שְׁאָר דְּבָרִים. וּבָאֶמֶת דַּעַת הָרַאֲבַ״ן הִיא דַּעַת יְחִידָאָה בָּזֶה דְּלֹא מָצָאתִי לְשׁוּם פּוֹסֵק שֶׁיְּסַבֵּר דְּיֵהָיֶה מַתָּר לִקְרוֹת אֲפִלּוּ לְנֵר שֶׁל נֵפְט וְכָל שֶׁכֵּן שֶׁל חֶלֶב. **וְשָׁמַעְתִּי עַל אֲנָשִׁי מַעֲשֶׂה שֶׁכּוֹתְבִין עַל חֲתִיכַת נְיָר בְּאוֹתִיּוֹת גְּדוֹלוֹת 'שַׁבָּת הַיּוֹם וְאָסוּר לְהַדְלִיק' וּמְדַבְּקִין מִבַּעוֹד יוֹם הַנְּיָר בְּמָקוֹם (הַשַּׁרְיִפִּי״ל) וְנִרְאֶה שֶׁעַל זֶה נִרְמְזוּ יֵשׁ לִסְמֹךְ לְהַקֵּל.** חֲדָא דְּדַעַת (מַהֲרַ״שׁ״ל) [מַהֲרַ״שׁ] (הגהות מנהגים אות לד) דְּסְגוּרָה בְּמַפְתֵּחַ מֻתָּר וְהוּא הַדִּין בָּקֻשׁוּר בְּקֶשֶׁר מְשֻׁנֶּה וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב בְּמַחֲצִית הַשֶּׁקֶל (סק״ב), וְאִם כֵּן בְּנִדּוֹן דִּידָן שֶׁקָּשׁוּר הַנְּיָר עַל הַנֵּר בְּמָקוֹם הַהֶכְרֵחִי, לֹא גָּרְעָ מִזֶּה. גַּם כֵּיוָן שֶׁבְּכָל שָׁעָה רוֹאֶה לְעֵינָיו אִסּוּר בְּהַדְלָקָה בְּשַׁבָּת, דְּמֵי קָצָת לְקָרְיַאת פָּרָק בַּמֶּה מַדְלִיקִין הַמְבֹאָר בְּסָעִיף ז׳ דְּמָתָר, וְעוֹד דְּדְמֵי לְמִי שֶׁמְּבַקֵּשׁ מֵחֲבֵרוֹ שֶׁיְּזַכִּירֶנּוּ, דְּפֶסֶק בְּסָעִיף ג׳ דְּמָתָר, וְעַיֵּן בְּמֶה שֶׁנִּכְתַּב לְקַמָּן בְּסוֹף סָעִיף ג׳. **אֶמְנָם אַחַר כְּתְבִי כָּל זֶה מָצָאתִי בְּסֵפֶר מִסְגֶּרֶת הַשֻּׁלְחָן** (סי׳ פ סק״ד) **שֶׁהָאֲרִיךְ בְּעִנְיַן זֶה שֶׁל לְמוֹד לְפִי הַלַּאמְפִּי״ן, וְהֵבִיא שָׁם מִתְּחִלָּה דַּעַת הָאוֹסְרִין כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ, אַךְ לְבַסּוֹף מֵסִיק בְּשֵׁם כַּמָּה גְּדוֹלִים שֶׁצִּדְּדוּ לְהַתִּיר** אֲפִלּוּ לְדַעַת הָרַמְבַּ״ן הַנַּ״ל, מִטַּעַם דְּלֹא חָשׁוּ שֶׁמָּא כִּי אִם בְּפְתִילָה וּבְנֵר בִּלְבַד, שֶׁזֶּה דַּרְכּוֹ בְּחֹל לְאַחַר שֶׁהַדְּלִיק קָצָת רֹאשׁ הַפְּתִילָה, שׁוּב אֵינוֹ דּוֹלֵק כָּל כָּךְ כְּמוֹ בִּתְחִלָּה, הִלְכָךְ צָרִיךְ לְהַטּוֹת הַשֶּׁמֶן אֶל הַפְּתִילָה אוֹ לִמְשֹׁךְ הַפְּתִילָה קְצָת לְמַטָּה, אֲבָל הַלַּאמְפִּי״ן שֶׁלָּנוּ דַּרְכָּן הֵם שֶׁדּוֹלְקִין מֵעֵת שֶׁמַּתְחִילִין לְהַדְלִיק אוֹתָם עַד הַדְּלָקָה בְּדָרָךְ אֶחָד, וְאֵין הָאוֹר מִתְמַעֵט כְּלָל, חוּץ בְּסוֹף כְּשֶׁנִּשְׁאָר מֵעַט נֵפְט בְּשׁוּלֵי הַכֶּלִי אָז מִתְמַעֵט אוֹרוֹ, וְאָז אֵינוֹ מוֹעִיל אִם יִסָּבֵב הַפְּתִילָה לְחוּץ, כִּי תֹּכֶף חוֹזֵר וּמִתְמַעֵט כְּבַתְּחִלָּה, וְיוֹתֵר מִתְמַעֵט לְפִי שֶׁעוֹשֶׂה פֶּחָם בְּרֹאשׁ הַפְּתִילָה. וְלָכֵן לָכֵן אֵין חֲשֵׁשׁ שֶׁמָּא יְסַבֵּב הַפְּתִילָה לְהַרְבּוֹת הָאוֹר, דְּמִסְתָּמָא תִּקֵּן בְּעֲרֵב שַׁבָּת שֶׁיְּדַלֵּק הָאוֹר כָּל דָּךְ כְּפִי הַצְּרָךְ שָׁלוֹ, וְאִם הָיָה רְצוֹנוֹ לַעֲשׂוֹת הָאוֹר גָּדוֹל יוֹתֵר, אָז הָיָה עוֹשֶׂהוּ מִיָּד גָּדוֹל יוֹתֵר וְכוּ׳. **וְהִלְכָךְ הֵיכָא דְּנוֹתְנִים הַרְבֵּה נֵפְט בְּלַאמְפ״ם, וְעוֹשִׂין הָאוֹר רַק כְּדֶרֶךְ שֶׁדַּרְכּוֹ לַעֲשׂוֹתוֹ בְּחֹל כְּשֶׁרוֹצֶה לִלְמֹד, שׁוּב אֵין חֲשֵׁשׁ שֶׁמָּא יִרְצֶה לְהַרְבּוֹת אוֹרוֹ, עַיֵּן שָׁם שֶׁהֵאֲרִיךְ בְּסִכְרָא זוֹ, וּמֵסִיק שָׁם דְּכֵן רָאוּי לִנְהֹג שֶׁיִּמְשֹׁךְ בְּעֶרֶב שַׁבָּת הַפְּתִילָה לְחוּץ שֶׁיִּהְיֶה אוֹרוֹ רַב כְּדַרְכּוֹ בְּחֹל, וְאָז אֵין חֲשֵׁשׁ שֶׁמָּא יִתְקְנֶנּוּ בְּשַׁבָּת עַד כָּאן דִּבְרֵי בִּקְצָרָה. וְהִנֵּה אַף שֶׁאֵין הַתֵּר זֶה בָּרוּר, מִכָּל מָקוֹם יֵשׁ לִסְמֹךְ לְהַקֵּל לְעִנְיַן תַּלְמוּד תּוֹרָה שֶׁלֹּא לְבַטֵּל. וּבִקְרֹב אִם הוּא לוֹמֵד בְּבֵית הַמִּדְרָשׁ אֵצֶל נֵר שֶׁל נֵפְט,** נוֹכֵל לְצָרֵף דַּעַת הָאוֹר זָרוּעַ (ח״ב סי׳ לב) שֶׁמַּתִּיר בְּצִבּוּר, וּסְבִירָא לֵהּ דְּכָל בְּצִבּוּר הָוֵה לֵהּ כְּתֵרֵי בְּחַד עִנְיָנָא, וְאַף דְּלֹא קָיְמָא לַן הָכִי, מִכָּל מָקוֹם יֵשׁ לְצָרֵף דַּעְתּוֹ בְּצִרּוּף הַסְּבָרָה הַנַּ״ל לְהַתִּיר. **וְכָל זֶה כָּתַבְנוּ אִם אִי אֶפְשָׁר לוֹ בְּאֹפֶן אַחֵר, אֲבָל לְכַתְּחִלָּה בְּבֵיתוֹ טוֹב וְנָכוֹן שֶׁיַּעֲשֶׂה בְּאֹפֶן הָהֵתֵר לְכַלֵּי עַלְמָא, וּכְמוֹ שֶׁיַּעֲצָנוּ מִתְּחִלָּה בְּרֹאשׁ דְּבָרֵינוּ:**

*) פי׳, נוֹדֵף

ג (ו) לְבוּשׁ בְּסִימָן קס״ז (סט״ו): ד (ז) תּוֹסְפוֹת (פסחים קא. ד״ה טעימו): (ס) עַיֵּן בְּמֶגֵן אַבְרָהָם (סק״ב), וְאַף שֶׁהוּא כָּתֵב קָצָת אֹנֶס לֹא הָעֲתִקְתִּי מִפְּנֵי דִּבְרֵי חֶמֶד מֹשֶׁה (סק״א) עַיֵּן שָׁם שֶׁמַּפְקִיד כֵּן לְדִינָא, וְכֵן לְהַפְרִי מְגַדִּים (א״א סק״ב) דִּין זֶה שֶׁל הַמֶּגֵן

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] כתב בשו״ע הרב (ס״ו) שדי במעט יותר מכביצה פת, וי״א שאף בכזית יוצא ידי חובתו [וכן במשנ״ב סימן רצ״א (סק״ב) הביא שתי דעות בזה]. **ב]** ובשו״ע הרב (ס״ח) כתב כן גם בקצת אונס (ועיין בשעה״צ סק״ח).

שַׁעַר הַצִּיּוּן

א (ס) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״א): (ס) עַיֵּן בְּכ״ח (ס״א) וּמָגֵן אַבְרָהָם (סק״ב) וְאַלְיָה רַבָּה (סק״ב), וְכָתַב בְּמַחֲצִית הַשֶּׁקֶל דַּעַל יְדֵי קֶשֶׁר מֻשְׁנֶה דְּמֵי לִקְגוּרָה בְּמַפְתֵּחַ:

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת שַׁבָּת סִימָן שרה

בְּחֹר שָׁבַפְתָּל. (ג) * הֵ֫כֵן בְּנַר (ד) שֶׁל (ג) שַׁעֲוָה: ב וְדַוְקָא אֶחָד, (ד) אֲבָל (ה) שְׁנַיִם קוֹרִין בְּיַחַד, שֶׁאִם בָּא הָאֶחָד לְהַטּוֹת (פְּרוּשׁ, לְהַטּוֹת הַנֵּר כְּדֵי שֶׁיַּגִּיעַ הַשֶּׁמֶן לַפְּתִילָה) (ו) יַזְכִּירֶנּוּ חֲבֵרוֹ. וְהוּא שֶׁקּוֹרִין בְּעַנְיָן אֶחָד, שֶׁאָז יַשְׁגִּיחַ הָאֶחָד בַּמֶּה שֶׁיַּעֲשֶׂה חֲבֵרוֹ, ג[1]אֲבָל * בִּשְׁנֵי עִנְיָנִים לֹא. הַגָּה: וְיֵשׁ אוֹמְרִים דִּכְשֶׁנֵּי סְפָרִים, אֲפִלּוּ בְּעִנְיָן אֶחָד (ז) אָסוּר (בית יוסף (ד"ה ודוקא)), (ח) וְלָכֵן אָסוּר לוֹמַר (ה) פִּיּוּטִים בְּלֵיל יוֹם טוֹב שֶׁחָל לִהְיוֹת בְּשַׁבָּת (ט) בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, וְכֵן נָהֲגוּ (מרדכי (פ"ק מ' לט)) וספר התרומה (פ' ריט) וסמ"ג (לאוין סה) והגהות (מיימוניות פ"ה מהל' ס). ג [2]אִם יֵשׁ אַחֵר עִמּוֹ, * אֲפִלּוּ אֵינוֹ קוֹרֵא, (י) וְאוֹמֵר לוֹ תֵּן דַּעְתְּךָ עָלַי שֶׁלֹּא אֹמַר מַתָּר, וְהוּא הַדִּין אִם אוֹמֵר כֵּן (יא) לְאִשְׁתּוֹ: ד [3]אָדָם חָשׁוּב (יב) שֶׁאֵין דַּרְכּוֹ בְּכָךְ (ו) לְהַטּוֹת, מַתָּר בְּכָל גַּוְנָא: ה * [4]בִּמְדוּרָה, אֲפִלּוּ עֲשָׂרָה [כְּאֶחָד] (יג) אֵין קוֹרִין, [5]מִשּׁוּם * דְּהוֹאִיל וְיוֹשְׁבִים רְחוֹקִים זֶה מִזֶּה, וְעוֹד שֶׁזְּנֻבּוֹת הָאוּדִים סְמוּכִים לָהֶם, אֵין זֶה מַכִּיר כְּשֶׁבָּא חֲבֵרוֹ (יד) לְהַבְעִיר (ז) וּלְחַתּוֹת:

ה בֵּית יוֹסֵף (ד"ה ומ"ש ואפילו). ו שָׁם בַּגְּמָרָא. ז טור שַׁבָּלֵי הַלֶּקֶט (סי' סה). ח שָׁם בַּגְּמָרָא. ט שָׁם. י רַשִׁ"י שָׁם (ד"ה בכדורה).

בֵּאוּר הַמִּשְׁנָה

וְכֵן כָּתַב בְּהַגָּהוֹת מִנְהָגִים (הל' שבת אות לד). וּבֵ"ח (ס"א) וְטַ"ז (סק"א) וְעוֹלַת תָּמִיד (סק"א) וּבֵ"ח (סק"ג) וּמ"א (ס"ב): (ה) פִּיּוּטִים. וְהוּא הַדִּין הַזְּמִירוֹת שֶׁאוֹמְרִים בַּבַּיִת, אִם לֹא מִי שֶׁרְגִיל קָצָת. וְשֵׁאֵר הַתְּפִלָּה מַתָּר לְקָרוֹת בְּסִדּוּר לְאוֹר הַנֵּר, שֶׁהַתְּפִלָּה מְצוּיָה בְּפִי הַכֹּל: ד (ו) לְהַטּוֹת. פְּרוּשׁ שֶׁבְּרוּר הוּא, אֲבָל מִפִּתְמָא לֹא. טַ"ז (סק"ה): ה (ז) וּלְחַתּוֹת. מִשּׁוּם זֶה נִרְאֶה לִי אַף עַל פִּי שֶׁמַּתִּיר לְהִתְחַמֵּם נֶגֶד הַמְּדוּרָה כְּמוֹ שֶׁכָּתַב סוֹף סִימָן

בֵּאוּר הַהֲלָכָה

וְעַל כֵּן יֵשׁ חִלּוּק בֵּין אָדָם חָשׁוּב לְאֵינוֹ חָשׁוּב וּבֵין עִנְיָן אֶחָד לִשְׁנֵי עִנְיָנִים, וּכְדִלְקַמָּן. **וּלְפִי זֶה פָּשׁוּט דְּאִם הוּא גָּדֵם בְּשִׁתֵּי יָדָיו אוֹ שֶׁהָיוּ יָדָיו קְשׁוּרוֹת מֵאֵיזֶה סִבָּה, דְּמַתַּר לִקְרוֹת לְאוֹר הַנֵּר:**

* **וְכֵן בְּנַר שֶׁל שַׁעֲוָה. עַיִן בְּמָגֵן אַבְרָהָם** (סק"ג) **בְּשֵׁם רַשִׁ"ל** (הגה"ט). **וְאִם עוֹמֵד נֵר שֶׁל שֶׁמֶן וְנֵר שֶׁל שַׁעֲוָה וְחָלַק סְמוּכִים לְהַדָּדֵי, אֵין לְהַתִּיר אֲפִלּוּ לְדַעַת רַשִׁ"ל, וְאֲפִלּוּ לְדַעַת הַמָּגֵן אַבְרָהָם שֶׁפִּקֵּל לְעֵיל בְּסִימָן רס"ד** (סק"ד) **בְּעוֹמֵד נֵר כְּשֵׁר אֵצֶל נֵר פְּסוּל, כֵּן כָּתוּב בְּסֵפֶר תּוֹסֶפֶת שַׁבָּת** (סק"ד) **וּפְרִי מְגַדִּים** (משז"ל סק"ח) **עַיִן שָׁם הֵטֵב. אַךְ הָעִקָּר שֶׁהַנֵּר שֶׁל שֶׁמֶן וְנֵר שֶׁקּוֹרִין** (סְטֵאַרְי"ן) **נִרְאֶה דְּמַתַּר לִקְרוֹת לְמָנֵי הַנֵּר שֶׁמֶן, כָּל זְמַן שֶׁהַסְּטֵאַרְי"ן דּוֹלֵק:**

ב * **בִּשְׁנֵי עִנְיָנִים לֹא. אֲפִלּוּ הוּא בְּסֵפֶר אֶחָד. וְנִסְתַּפְּקְתִּי אִם מִלֵּי דְּזֶה בְּאוֹמֵר אֶחָד לַחֲבֵרוֹ תֵּן דַּעְתְּךָ עָלַי, דְּאִשְׁתְּ כֵּיוָן דְּכָל אֶחָד טָרוּד בְּעִנְיָנוֹ לֹא יִצְיַן עָלָיו הַיֵּטֵב. וְכֵן כְּהָאי גַּוְנָא לְעִנְיַן שְׁנֵי סְפָרִים בְּעִנְיָן אֶחָד, לְדַעַת הַיֵּשׁ אוֹמְרִים הַמּוּבָא בְּהַגָּ"ה** (וְעַיִן בִּלְבוּשׁ בְּסָעִיף ג' וְיֵשׁ לְהָקֵל בָּזֶה בְּאוֹמֵר אֶחָד לַחֲבֵרוֹ תֵּן דַּעְתְּךָ עָלַי, וְיֵשׁ לְהָקֵל בָּזֶה בְּמָקוֹם [6]וְאוּלַי יֵשׁ לְהָקֵל בָּזֶה בְּמָקוֹם חֲצֵרָךְ:

ג * **אֲפִלּוּ אֵינוֹ קוֹרֵא.** נָקֵט לְשׁוֹן אֲפִלּוּ, מִשּׁוּם דְּיֵשׁ דֵּעָה שֶׁפּוֹטֶרֶת לְהַפּוֹךְ, וְהוּא דַּעַת בַּעַל הַתְּרוּמָה (סי' ריט) **שֶׁפּוֹבֵר דְּוַדַּוְקָא בְּקוֹרֵא מִקְּלִינִן, אֲבָל בְּאֵינוֹ קוֹרֵא לֹא מְהַנֵּי אֲפִלּוּ בְּאוֹמֵר תֵּן דַּעְתְּךָ עָלַי. אֲבָל בְּאֶמֶת לְפִי דַּעַת הַטּוּר וְהַמְחַבֵּר דִּין זֶה נִלְמַד בְּמִכָּל שֶׁכֵּן, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב בַּשּׁוּר"ת יוֹסֵף** (ר"ה כתב), **דִּכְדְוָדַאי יְצַיֵּן עָלָיו יוֹתֵר כְּשֶׁאוֹמֵר לוֹ תֵּן דַּעְתְּךָ עָלַי. וּלְפִי מָה שֶׁנִּסְתַּפַּקְנוּ לְעֵיל דְּכִשְׁנֵי עִנְיָנִים מְהַנֵּי בְּאוֹמֵר לוֹ תֵּן דַּעְתְּךָ עָלַי, נִיחָא בְּפִשִׁיטוּת לְשׁוֹן הַמְחַבֵּר:**

ה * **בִּמְדוּרָה וְכוּ'.** וְלֹא דָּמֵי לְהָא דִּמְקַלִּינַן לְעֵיל בְּסִימָן רנ"ה סָעִיף א' לְעִנְיַן לְהִשְׁתַּמֵּשׁ נֶגֶד הַמְּדוּרָה, דְּמַתַּר אֲפִלּוּ נַעֲשֵׂית הַמְּדוּרָה מִדְּבָרִים שֶׁאֵין עוֹשִׂין מֵהֶן פְּתִילָה בְּשַׁבָּת, וּמִשָּׁעָה דְּכָל עֵץ מִבְּעִיר חֲבֵרוֹ וְלֹא צָרִיךְ לְחַתּוֹתוֹ, [7]דְּהָכָא לְעִנְיַן קְרִיאָה דְּצָרִיךְ עִיּוּנָא טָפֵי, אַדְרַבָּה מְדוּרָה חֲמִיר יוֹתֵר שֶׁחֲבֵרוֹ לֹא יִרְאֶה לְהַזְקִיקוֹ בְּבוֹאוֹ לְחַתּוֹתוֹ:

* **דְּהוֹאִיל וְיוֹשְׁבִין רְחוֹקִין.** לְכְאוֹרָה עַל כָּרְחָךְ דְּקוֹרִין בִּשְׁנֵי סְפָרִים, וְאִם כֵּן אֲפִלּוּ כְּדֵי שֶׁיִּדְלַק יָפֶה, וּבְנַר (סְטֵאַרְין) יָדוּעַ דְּאֵין צָרִיךְ לְהַטּוֹתָהּ כָּלָל לְעוֹלָם, וְכָל שֶׁכֵּן דְּלֹא שַׁיָּךְ בּוֹ שֶׁמָּא יִמְחֹט דְּאוֹרוֹ צָלוּל מְאֹד וְאֵין צָרִיךְ כָּלָל לָזֶה: ב (ה) **שְׁנַיִם קוֹרִין.** אֲבָל (ז) אֵין פּוֹלִין. אִם לֹא שֶׁאָחַד מְפַלֶּה וְהַשֵּׁנִי מְשַׁמְּרוֹ שָׁזֶּה וַדַּאי מַתָּר: (ו) **יַזְכִּירֶנּוּ חֲבֵרוֹ.** (ה) וַדַּוְקָא לְעִנְיָן קְרִיאָה שֶׁהוּא מִלְּתָא דְּמִצְוָה הִתִּירוּ בָּזֶה, אֲבָל לֹא לְעִנְיַן רְשׁוּת, כֵּן כָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק"ה). וּמִדִּבְרֵי הַט"ז סָעִיף קָטָן ג' מַשְׁמַע שֶׁהוּא חוֹלֵק עַל זֶה: (ז) **אָסוּר.** שֶׁכָּל אֶחָד מְעַיֵּן בְּסִפְרוֹ וְאֵינוֹ מַשְׁגִּיחַ בְּמַה שֶׁעוֹשֶׂה חֲבֵרוֹ: (ח) **וְלָכֵן וְכוּ'.** וַאֲפִלּוּ לְדַעַת הַמַּקִּלִּין לְעֵיל בְּנַר שֶׁל שַׁעֲוָה וְחָלָב, הָכָא בְּבֵית הַכְּנֶסֶת דְּשָׂכִיחִי רַבִּים יֵשׁ לְהַחְמִיר בְּכָל גַּוְנָא שֶׁלֹּא לוֹמַר הַפִּיּוּטִים מִשּׁוּם לֹא פְּלוּג, דִּלְפְעָמִים יִהְיֶה נִרְוֹת שָׁמֶן וְאֵיכָא חֲשַׁשׁ אִסּוּר שֶׁמָּא יַטֶּה [תּוֹסֶפֶת שַׁבָּת (סק"ד) פְּרִי מְגַדִּים (משז"ל סק"ד)]. וּמַה שֶּׁכָּתַב לוֹמַר פִּיּוּטִים, הוּא הַדִּין (ו) הַזְּמִירוֹת שֶׁאוֹמְרִים בְּשַׁבָּת בַּבַּיִת, אִם לֹא מִי שֶׁרְגִיל קָצָת בָּהֶם וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב סָעִיף ט', אוֹ (ו) שֶׁאוֹמֵר לְחֲבֵרוֹ תֵּן דַּעְתְּךָ עָלַי שֶׁלֹּא אֹמַר. (ט) **בְּבֵית הַכְּנֶסֶת.** פְּרוּשׁ (ס) אֲפִלּוּ שָׁם דְּיֵשׁ רַבִּים חִישִׁינַן לְהָסָיָה, וְכָל שֶׁכֵּן יָחִיד בְּבֵיתוֹ דְּאָסוּר לְאוֹר הַנֵּר, אֲבָל שְׁאָר הַתְּפִלָּה מַתָּר לִקְרוֹת בְּסִדּוּר לְאוֹר הַנֵּר, וְהַטַּעַם, שֶׁתְּפִלָּה מְצוּיָה בְּפִי הַכֹּל וְאֵין צָרִיךְ עִיּוּן רַב, וְהֵנִי כְּמוֹ רָאשֵׁי פָּרָשִׁיּוֹת בְּסָעִיף י': ג (י) **וְאוֹמֵר לוֹ.** (ס) בְּאוֹמֵר לוֹ, אֲבָל בִּסְתָמָא, אֲפִלּוּ יֵשׁ בְּנֵי בַּיִת הָרַבֶּה, חִישִׁינַן שֶׁלֹּא יַשְׁגִּיחוּ עָלָיו וְיָבוֹא לְהִטּוֹת: (יא) **לְאִשְׁתּוֹ.** כְּלוֹמַר, שֶׁלֹּא תֹּאמַר דְּאִשָּׁה דַּעְתָּהּ קְרוֹבָה אֶצְלוֹ וְאֵינָהּ מְשַׁמַּרְתּוֹ: ד (יב) **שֶׁאֵין דַּרְכּוֹ וְכוּ'.** פְּרוּשׁ (י) שֶׁבְּרוּר הוּא שֶׁאֵין דַּרְכּוֹ אַף בְּצֵת הַלְמּוּד, אֲבָל מִסְתָּמָא לֹא אָמְרִינַן כֵּן, דְּיֵשׁ גַּם בְּאָדָם חָשׁוּב שֶׁדַּרְכּוֹ לְהַטּוֹת בְּחֹל, וְכִדְאִיתָא בַּגְּמָרָא (יב:) לְעִנְיַן רַבִּי יִשְׁמָעֵאל בֶּן אֱלִישָׁע שֶׁהָיָה מֵשִׂים עֵצָמוֹ עַל דִּבְרֵי תוֹרָה כְּהֶדְיוֹט. [8]וְכָתַב הַפְּרִי מְגַדִּים (משז"ל סק"ה), וְעַכְשָׁו אֵין לְהַתִּיר בְּאָדָם חָשׁוּב, כִּי כַּמָּה פְּעָמִים רְאִינוּ שֶׁמְּתוֹךְ עִיּוּן שׁוֹכְחִים וּמַטִּים וּמוֹחֲטִים. וּמִכָּל מָקוֹם (יא) בְּהִצְטָרֵךְ לָזֶה גַּם כֵּן שֶׁהָיָה נֵר שֶׁל שַׁעֲוָה וְחָלָב, נִרְאֶה דְּאֵין לְהַחְמִיר בָּזֶה: ה (יג) **אֵין קוֹרִין.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר אֲפִלּוּ בְּעִנְיָן אֶחָד דְּלְאוֹר הַנֵּר שָׁרֵי. וְעַיִן בְּעוֹלַת תָּמִיד (סק"ד) דְּאִם בְּקֹשׁ לְאֶחָד שֶׁיִּתֵּן דַּעְתּוֹ עָלָיו שֶׁלֹּא יִחַמֵּם דְּמַתָּר, וְהֵבִיאוֹ הָאֲלִיָּה רַבָּה (סק"ז): (יד) **לְהַבְעִיר וּלְחַתּוֹת.** כָּתַב הַט"ז (סק"ז), נִרְאֶה לִי דְּאַף עַל פִּי

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(א־א סק"ב): (ו) מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ג): (ז) פְּרִי מְגַדִּים: (ס) תָּמִיד (סק"ב): ד (י) ט"ז (סק"ד): (יא) עַיִן בְּאֲלִיָּה רַבָּה (סק"ח): ג (ט) עוֹלַת תָּמִיד (סק"ד): (יב) ט"ז (סק"ד): (יג) פְּרִי מְגַדִּים (סק"ה): ה (יד) ט"ז (סק"ה): (טו) עַיִן בְּאֲלִיָּה רַבָּה (סק"ח) וּפְרִישָׁה (סק"ג):

(ג) וְהוּבָא בְּפְרִי מְגַדִּים (א"א סק"ב), וְאַף דְּהַמְחַזִּיק בְּרָכָה (סק"א) מַחְמִיר גַּם בָּזֶה, בְּשֶׁל דִּבְרֵיהֶם שׁוֹתְעִין לְהָקֵל: ב (ד) ט"ז (סק"ג) וּמָגֵן אַבְרָהָם (סק"ג): (ה) פְּרִי מְגַדִּים

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: **א]** ובשו"ע הרב (ס"ב) אסר גם בסגור [ואף לא הביא היתר הא"ר במטר המפתח לאדם אחר]. **ב]** ובשו"ע הרב (ס"א) הילכ לעת הצורך כהמג"א. **ג]** ובשו"ע הרב (ס"ג) הוסיף: אע"פ ששני הענינים הם בדף אחד. **ד]** ובשו"ע הרב (ס"ד) כתב: הרוצה לקרות ואומר לאחר שעמו שאינו קורא תן דעתך עלי שלא אטה הנר הרי זה מותר לקרות וכו', אבל אם הוא או אחר ג"כ מפלה עמו אסור, שהרי כל אחד בודק במקום אחר וכל אחד טרוד בבדיקתו ואינו משגיח במעשה חבירו. **ה]** ובשו"ע הרב (ס"ה) הביא ההיתר של אדם חשוב.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah